

Time: 3 Hrs.

Marks : 40

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. ४

१) ब्राझील या देशाचे स्थान _____ गोलार्धात दक्षिण अमेरिका खंडाच्या उत्तर भागात आहे.

अ) पूर्व   ब) पश्चिम   क) दक्षिण   ड) उत्तर

२) अ‍ॅमेझॉनच्या खोऱ्यात सुमारे _____ मिमी पाऊस पडतो.

अ) १०००   ब) २०००   क) ३०००   ड) ५०००

३) भीमा नदीवर बांधलेल्या जलाशयाचे नाव _____ आहे.

अ) उजनी   ब) कोयना   क) भाटघर   ड) पानशेत

४) _____ हे राजधानीचे शहर पर्यटकांचे आकर्षण आहे.

अ) पारा   ब) आमापा   क) मॅनॉस   ड) ब्राझीलिया

प्र.२ योग्य जोड्या जुळवा. ४

'अ' गट

'ब' गट

१) मसाल्याचे पदार्थ

अ) आंध्रप्रदेश

२) दगडांच्या खाणी

ब) ब्राझील

३) २६ घटकराज्ये असलेला देश

क) पश्चिम बंगाल

४) बंगालचा वाघ

ड) तमिळनाडू

इ) भारत

प्र.३ चूक की बरोबर सांगा व चुकीची विधाने दुरुस्त करा. (कोणतेही चार) ४

१) कुलाबा हा भुईकोट किल्ला आहे.

२) अ‍ॅमेझॉन नदीचे खोरे हे ब्राझीलमधील महत्वाचे खोरे आहे.

३) भारतामध्ये वारंवार उष्णकटिबंधीय वादळे होतात.

४) ब्राझील देशाला पॅसिफिक महासागराचा किनारा लाभला आहे.

५) भारतात नागरीकरणाचा वेग कमी आहे.

प्र.४ अ) दिलेल्या भारताच्या नकाशा आरखड्यात पुढील घटक दाखवा. (कोणतेही चार) ४

१) पश्चिम घाट

२) कमी पर्जन्याचे राज्य

३) भारताची राजधानी

४) एकशिंंगी गेंडा

५) के २ शिखर

६) केरळ

आ) दिलेल्या आकृतीचे वाचन करून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- १) अॅमेझॉनचे खोरे कोणत्या दोन उच्चभूमींच्या दरम्यान आहे?
- २) पिको दी नेब्लिना शिखराची उंची किती आहे?
- ३) ब्राझीलच्या उत्तरेला कोणते बेट आहे?
- ४) ब्राझीलच्या नैऋत्येकडे असलेली नदी कोणती?
- ५) अजस्र कडा ब्राझीलच्या कोणत्या भागात येतो?
- ६) अटलांटिक महासागरास कोणती नदी मिळते?

प्र.५ भौगोलिक कारणे लिहा. (कोणतेही दोन)

- १) ब्राझील देशातील उच्चभूमीच्या ईशान्य भागात पाऊस अतिशय कमी पडतो.
- २) आंतरराष्ट्रीय व्यापारासाठी सागरी मार्गावर अवलंबून राहावे लागते.

- ३) क्षेत्रभेटीची आवश्यकता असते.
- ४) भारतातील नैसर्गिक विविधतेमुळे पर्यटन व्यवसायांचे भविष्य उज्वल आहे.

प्र.६ अ) दिलेल्या माहितीवरून बहुरेषालेख काढा व खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

६

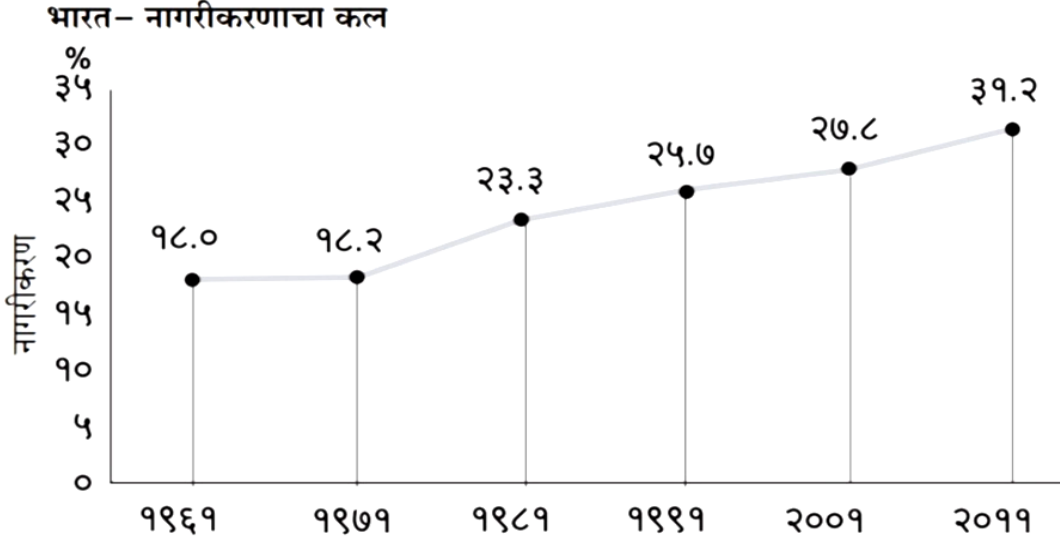
वर्ष	१९८१	१९९९	२००१	२०११	२०१६
भारत	४०.८	४८.२	६१.०	६९.३	७२.२
ब्राझील	७४.६	८०.००	८६.४	९१.४	९२.६

- १) कोणत्या देशाचे साक्षरता प्रमाण जास्त आहे?
- २) भारत आणि ब्राझील या देशातील साक्षरता प्रमाणाचा लक्षवेधी फरक कोणता दिसून येतो?
- ३) कोणत्या देशात १९८१ ते २०१६ मध्ये साक्षरतेच्या प्रमाणात जास्त वाढ झालेली आहे? किती टक्के?

किंवा

६

आ) खालील आकृतीचे वाचन करून दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- १) १९६१ साली किती टक्के नागरीकरण होते?
- २) कोणत्या दशकात नागरीकरण सर्वाधिक होते?
- ३) कोणत्या दशकात नागरीकरणाची वाढ अतिशय कमी होती?
- ४) २०११ साली किती टक्के नागरीकरण झाले आहे?
- ५) वरील आलेखात किती दशकांचे नागरीकरण दर्शविले आहे?
- ६) वरील आलेखाचा प्रकार कोणता आहे?

प्र.७ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

८

- १) कोणत्या साधनांमुळे संदेशवहन अतिशय गतिमान झाले आहे?
- २) ब्राझील आणि भारतातील वन्य प्राणीजीवन व नैसर्गिक वनस्पती यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.
- ३) भारत व ब्राझील या देशात चालणाऱ्या मासेमारी व्यवसायातील साम्य व फरक कोणते?